

А.Г. Машин,
студ. II курсу, спеціальність “Право”,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Науковий керівник: д.ю.н, професор, професор кафедри
конституційного права та правосуддя О.В. Прієшкіна

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В МІСЦЕВІЙ ВЛАДІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Децентралізація – це один з найважливіших процесів у формуванні України, як правової, демократичної держави. Децентралізація – це процес перерозподілу або диспергування функцій, повноважень, людей або речей від центрального управління.

Децентралізація влади включає, як політичну так і адміністративну сторони. Децентралізація може бути територіальною – переміщення влади від центрального міста на інші території, і може бути функціональною – шляхом передання повноважень на прийняття рішень з головного органу будь-якої галузі уряду до чиновників нижчих рівнів. Цей процес було названо “новим державним управлінням”, який був описаний як децентралізація, предметне управління, конкуренція урядової і місцевої координації [1].

Однією з основних проблем децентралізації є розподіл бюджету. До плюсів можна віднести наступне:

- можливість збереження макроекономічної стабільності регіонів та держави;
- забезпечення певного рівня інвестиційної активності;
- надання певного рівня суспільних послуг та раціональне використання бюджетних коштів;
- наближеність місцевих органів влади до населення та формування ефективних каналів комунікацій;
- посилення відповідальності органів місцевого самоврядування перед громадою;
- зростання горизонтальної та вертикальної бюджетної конкуренції;
- забезпечення фінансової самостійності органів місцевого самоврядування в прийнятті рішень [2].

У будь-якому разі, реформа децентралізації бюджетів має свої відображення у законодавстві. Місцеві бюджети формуються згідно ч. 3 Закону України про місцеве самоврядування, а також у Бюджетному Кодексі України, норми в якому мали суттєву зміну з початку запровадження реформи децентралізації і ці зміни відбуваються і по цей день. Так, наприклад Бюджетний кодекс України з 2014 року змінювався більше 50 разів і в цьому процесі брали участь десятки спеціалістів державних та місцевих органів. Останній раз Бюджетний кодекс мав зміни у листопаді-грудні 2018 року, основною причиною такої кількості змін у законодавстві є децентралізація [3].

Що ж стосуються реформування у сфері повноважень, то тут теж відбуваються зміни в усіх напрямках. Уряд визначив підтримку реформи децентралізації в Україні одним з пріоритетних завдань, що сприятиме розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни в цілому. Очікується, що 2019 рік стане ключовим у питанні формування базового рівня місцевого самоврядування: до кінця року більшість існуючих малочисельних місцевих рад можуть об'єднатися, а отже стати спроможними перебрати на себе більшість повноважень, належним чином використовувати ресурси і нести відповідальність за свої дії чи бездіяльність перед людьми та державою. Це створить стійке підґрунтя для наступних кроків реформи місцевого самоврядування, а також сприятиме прискоренню реформ у сфері охорони здоров'я, освіти, культури, соціальних послуг, енергоефективності та інших секторах.

23 січня 2019 року Кабінет Міністрів України ініціював перехід до нового етапу реформи децентралізації, який передбачає закріплення вже набутих успіхів і формуванні спроможних громад, зміну територіального устрою на рівні районів та громад, чітке розкладення повноважень та функцій контролю різних рівнів управління, а також розвиток форм місцевої демократії [4].

Основною проблемою децентралізації у сфері розподілу повноважень є спори, які виникають між територіальними громадами та державними органами на місцях. Ми можемо спостерігати, що у сфері розподілу повноважень наш законодавець ще не має чіткого та зрозумілого вирішення питань у низці сфер. На фоні цього виникають корупційні схеми, конфлікти між різними структурами та уповноваженими особами держави і громад. Таким чином, доки права та обов'язки державних та муніципальних органів не будуть розподілені остаточно і в повному обсязі, управління буде здійснюватися недостатньо ефективно усіма суб'єктами муніципально-правових відносин.

Аналізуючи усе вищевикладене, можна зробити висновок, що процес децентралізації – це однозначно позитивний процес, результати якого відображаються в усій системі влади. Децентралізація впливає на усі сфери життєдіяльності і стосується кожного громадянин, а деякі нормативно-правові акти, пов'язані з децентралізацією, функціонують і мають добрий вплив на державний і місцевий розвиток, з деякими ж ще трапляються юридичні колізії. Питання децентралізації не стоїть на місці, реформі потрібен час на те, щоб отримати реальні результати від діяльності усіх органів державної влади та місцевого самоврядування в повній мірі. Депутатам та комітетам необхідно надалі працювати з законодавством і не полишати проблему неурегульованих або недоурегульованих відносин, бо це веде до суттєвих порушень життєвих процесів і до дестабілізації на території усієї країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бульбенюк С. Деконцентрація влади. *Політична енциклопедія*. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. с. 187.
2. Возняк Г.В. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти. *Проблеми економіки*. № 2. 2015.
3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 року з наст. змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 30.03.2019).
4. Децентралізація: державний сайт України. URL: decentralization.gov.ua (дата звернення: 30.03.2019).